

Дунава и да се сплашатъ турцитѣ. Обаче, горнитѣ войводи Филипъ Тотю, Панайотъ Хитовъ и Дѣдо Желю, така популярни всрѣдъ емигрантскитѣ срѣди, едва ли сж съзнавали така сериозно своитѣ задачи за освободителното дѣло, ако сждимъ по писаното отъ Зах. Стояновъ.

Ние знаемъ сждбата на тия чети. Тя бѣше трагична: и за самитѣ четници, и за революционната освободителна борба! Тѣ дори не успѣха да стрѣснатъ турцитѣ, нито да възбунтуватъ българския народъ. Съ похода на четитѣ на тия войводи се свърши и съ четничеството въ първоначалния му обликъ, тѣй както го отричаше вече и самиятъ родоначалникъ на четничеството — великия Г. С. Раковски.

Явнитѣ неуспѣхи на четническата борба: такава, каквато се водѣше до 1867 година, две години следъ основаването на Българския централенъ таенъ комитетъ (1866) въ Букурещъ, — въздигна всрѣдъ ржководителитѣ раздвоение. Тайниятъ комитетъ, изигра своята роля само съ мемоара, подаденъ презъ 1867 година до султанъ Абдулъ Азисъ, който мемоаръ бѣ и остана като отрицателъ на революционната тактика и идеи. Известниятъ Гължбъ войвода (Христо Сариевъ) презъ месецъ май се отправи за лѣтния дворецъ на Азиса въ Цариградъ, преоблѣченъ като французски матросъ, измами съ хитростъ царскитѣ гавази и успѣ да хвърли